

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΟΔΗΓΟΣ

Διαφοροποιημένης Διδασκαλίας για μαθητές με Κινητικά Προβλήματα

Εκπαιδευτικοί Α/βάθμιας & Β/βάθμιας Εκπ/σης

Χρήστος Ντόνας
Κώστας Πάλλας
Αγγελική Ταγκάλου

Δομή του Οδηγού

Εννοιολογική προσέγγιση της αναπηρίας/κινητικής αναπηρίας

Κινητικές διαταραχές

Γενικά χαρακτηριστικά των μαθητών

Κινητική αναπηρία και Εκπαίδευση

Διαφοροποιημένη Διδασκαλία

Μελέτες Περίπτωσης

Ιατρική

**Εννοιολογική
προσέγγιση της
αναπηρίας/
κινητικής
αναπηρίας**

Κοινωνική

Βιοκοινωνική

Πολυδιάστατη

Κινητικές Αναπηρίες

Εγκεφαλική παράλυση

Η δισχιδής ράχη

Μυοπάθειες-Μυϊκή δυστροφία

Κληρονομικές νωτιαίες μυϊκές ατροφίες

Μετατραυματικές κακώσεις

Κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις

Αρθρογρύπωση

Κακώσεις του νωτιαίου μυελού

Πολυομυελίτιδα

Ανάλογα με τη διαταραχή του μυϊκού τόνου η εγκεφαλική παράλυση:

▶ Σπαστική (συχνότερη)

▶ Δυσκινητική

▶ Αταξική

▶ Μικτή

▶ Υποτονική

Γενικά χαρακτηριστικά

Σωματικά

Συναισθηματικά

Κοινωνικά

Μαθησιακά

Νοητικά

Σωματικά χαρακτηριστικά

- ✓ σπαστικότητα
- ✓ διαταραχές στον μυϊκό τόνο ή γενικότερη μυϊκή ατροφία
- ✓ έλλειψη νευρομυϊκού συντονισμού
- ✓ διαταραχές στη στάση του σώματος
- ✓ αδυναμία οργάνωσης κινήσεων
- ✓ κινητικοί περιορισμοί

Κοινωνικά χαρακτηριστικά

- ✓ μειωμένες εμπειρίες
- ✓ προβλήματα κοινωνικής προσαρμογής
- ✓ φτωχές κοινωνικές δεξιότητες
- ✓ μειωμένη ανάληψη πρωτοβουλιών

... απομονώνουν το μαθητή και δεν του επιτρέπουν ή του επιτρέπουν επιλεκτικά τη συμμετοχή του σε ομαδικές εργασίες και παιχνίδια

Νοητικά χαρακτηριστικά

- ✓ νοητικό δυναμικό, το οποίο ποικίλει
- ✓ ελλειμματική προσοχή και υπερκινητικότητα
- ✓ αδυναμία μνημονικής συγκράτησης
- ✓ λανθασμένη χωρική αντίληψη
- ✓ δυσκολίες σε επίπεδο γνωστικής και γλωσσικής ανάπτυξης
- ✓ έλλειψη οπτικοκινητικού συντονισμού (χέρι-μάτι)

Μαθησιακά χαρακτηριστικά

- ✓ διαταραχές λόγου και ομιλίας
- ✓ μαθησιακές δυσκολίες
- ✓ δυσκολίες στη γραφή και την ανάγνωση λόγω προβλημάτων άρθρωσης λόγου
- ✓ δυσκολίες στην ακρόαση, εξαιτίας μειωμένης ακουστικής αντίληψης και μνήμης
- ✓ βραδύτερους ρυθμούς προσαρμογής και εκτέλεσης μιας εργασίας

Συναισθηματικά χαρακτηριστικά *συνδέονται με:*

- ✓ Αυτοεκτίμηση
- ✓ Αυτοαντίληψη
- ✓ Σφαιρική αυτοαξία
- ✓ Έλλειψη αυτοπεποίθησης

...παρατηρούνται...

- ✓ εκδηλώσεις άγχους
- ✓ υπερευαισθησίας
- ✓ κατάθλιψης
- ✓ συναισθηματικές μεταπτώσεις
- ✓ δυσκολίες στη σύναψη διαπροσωπικών σχέσεων

Κινητική αναπηρία και Εκπαίδευση

Υποστηρικτικές τεχνολογίες

- Χρήση Νέων Τεχνολογιών
- Βακτηρίες
- Περιπατητήρες
(εμπρόσθιας και οπίσθιας κίνησης)
- Νάρθηκες
- Ορθοστάτης
- Αναπηρικό αμαξίδιο
- Δίζυγο βάδισης
- Στατικό ποδήλατο
- Ηλεκτρικός διάδρομος

Χωροταξικές Προσαρμογές

Οι προσαρμογές του περιβάλλοντος για τα άτομα με αναπηρία ορίζονται από προδιαγραφές που έχει θέσει το Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων
<http://www.minenv.gr/1/16/162/16203/g1620300.html>

Διαφοροποιημένη Διδασκαλία

Τι διαφοροποιώ;

το
περιεχόμενο

τη διαδικασία

το τελικό προϊόν

Διαφοροποιώ με βάση...

**Ανάγκες
Ενδιαφέροντα**

**Μαθησιακή
ετοιμότητα
γνωστικό επίπεδο**

**Μαθησιακό στυλ
των μαθητών**

...επισημαίνεται...

Το περιβάλλον μάθησης

πώς λειτουργεί η τάξη και πώς αισθάνεται...

Κλίμα της τάξης

... πως λειτουργεί η τάξη

**...εξασφαλίστε τη φυσική πρόσβαση σε
όλους τους χώρους μέσα και έξω από τη
σχολική μονάδα**

**...οργανώστε την τάξη, τα θρανία, τα
υλικά, τις ομάδες**

με βάση την προσβασιμότητα

**...εξασφαλίστε άνετη και ευχάριστη
παραμονή**

... πως αισθάνεται η τάξη

...διαμορφώστε **ΚΛΙΜΑ**

- αποδοχής
- ενθάρρυνσης
- συμμετοχικότητας
- ίσων ευκαιριών
- επιβράβευσης

Πώς;

**...μοιραστείτε προσωπικά βιώματα
(ιστορίες, αναμνηστικά, ζωγραφιές,
βιβλία, παιχνίδια, δραστηριότητες)**

**...ενθαρρύνετε
συζητήσεις
έκφραση συναισθημάτων
συμμετοχή σε ομάδες**

...ως προς το περιεχόμενο

Προσοχή!

- ✓ στον ρυθμό κάλυψης της διδακτέας ύλης
- ✓ στην αναδιάρθρωση της διάταξης της ύλης
- ✓ στην απλούστευση ή τον εμπλουτισμό των κειμένων
- ✓ στην αξιοποίηση της τεχνολογίας
- ✓ στην αξιοποίηση των υποστηρικτικών μέσων

πώς;

στοχοθεσία:

καλλιέργεια γλωσσικής ικανότητας

ανάπτυξη μαθηματικής σκέψης

καλλιέργεια κοινωνικών δεξιοτήτων

ανάπτυξη αδρής και λεπτής

κινητικότητας

πώς;

- ✓ πολυεπίπεδο αναγνωστικό υλικό
- ✓ έμφαση στην έννοια
- ✓ ποικίλες καρτέλες λεξιλογίου ή ορθογραφίας
- ✓ παρουσίαση εννοιών ακουστικά, οπτικά, ψηφιακά (πολυαισθητηριακά)
- ✓ επισήμανση τίτλου – κύριων σημείων
- ✓ επίδειξη από τον εκπαιδευτικό-συμμαθητή

πώς;

- ✓ αξιοποίηση των ερωτήσεων - αποριών
προτιμήσεων - ενδιαφερόντων
- ✓ αξιοποίηση προσωπικών βιωμάτων - εμπειριών
- ✓ συμμετοχή σε ομάδες με κοινά ενδιαφέροντα
 - ✓ αξιοποίηση της τέχνης

πώς;

**πολυτροπικά κείμενα
βίντεο
γραφικά – εικόνες
εκπαιδευτικά λογισμικά**

...ως προς τη διαδικασία

*δεν ξεχνάμε τα κινητικά
προβλήματα...*

- ✓ να χειρίζεται αντικείμενα
- ✓ να ξεφυλλίζει τις σελίδες από τα βιβλία και τα τετράδια
- ✓ να γράφει με μολύβι, στυλό, μαρκαδόρο,μπογιές
- ✓ να πληκτρολογεί στο πληκτρολόγιο
- ✓ να αναζητά υλικό (ερευνητική εργασία)
- ✓ να συγκεντρώνεται

δεν ξεχνάμε τα κινητικά
προβλήματα...

- ✓ χρειάζεται περισσότερο χρόνο για να μιλήσει ή να δράσει
 - ✓ απαιτούνται συχνά διαλλείματα
 - ✓ απαιτείται συνεχής οπτική επαφή
(κάποιοι ίσως να μην μπορούν να σηκώσουν το χέρι τους και να συμμετέχουν στην τάξη)

πώς;

- ✓ διαβαθμισμένες δραστηριότητες, με διαφορετικά επίπεδα δυσκολίας ή πολυπλοκότητας
άρα
και επίπεδα υποστήριξης
- ✓ προσωπικά ημερολόγια-κατάλογοι εργασιών
- ✓ διαφοροποίηση στα χρονικά περιθώρια
- ✓ κίνητρα

πώς;

- ✓ οργανώστε εργασίες που να έχουν νόημα για τους μαθητές και να τους ενδιαφέρουν
- ✓ υιοθετήστε εναλλακτικούς τρόπους για την ολοκλήρωση εργασιών
- ✓ οργανώστε μικρές ευέλικτες ομάδες
(λαμβάνοντας υπόψη τις δυσκολίες των μαθητών με κινητικά προβλήματα)
- ✓ βιωματικές διεργασίες

πώς;

- ✓ Χρήση πολλαπλών πηγών και κειμένων
- ✓ Αξιοποίηση της τεχνολογίας
- ✓ Χρήση ποικίλων υλικών μάθησης
- ✓ Προσομοίωση
- ✓ Παιχνίδι ρόλων
- ✓ Τέχνη
- ✓ Επίλυση προβλημάτων
- ✓ Συνέντευξη
- ✓ Πείραμα
- ✓ Γραφικοί οργανωτές-σημειώσεις
- ✓ Χειροπιαστά αντικείμενα
- ✓ Παρουσία τρίτων στο σχολείο
- ✓ Επισκέψεις

...ως προς το τελικό προϊόν

πώς;

σχολικές επισκέψεις

**συμμετοχή σε εκδηλώσεις σχολείου- τοπικής
κοινωνίας**

...ως προς το τελικό προϊόν

πώς;

συμμετοχή σε Project

ομαδικές εργασίες

πώς;

προφορικά
γραπτά
αυθεντικές δημιουργίες
ομαδικές δημιουργίες

(να μαγνητοφωνούν τις απαντήσεις τους,
να τις υπαγορεύουν σε μαθητές ή στους
εκπαιδευτικούς,
να τις καταγράφουν στον Η/Υ)

...διευκολυντικοί συντελεστές

η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών

οι γονείς

ο σχολικός σύμβουλος

ο διευθυντής του σχολείου

ο σύλλογος διδασκόντων

οι βοηθητικές υπηρεσίες

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΟΔΗΓΟΣ

Διαφοροποιημένης Διδασκαλίας για μαθητές με Κινητικά Προβλήματα

Εκπαιδευτικοί Α/βάθμιας & Β/βάθμιας Εκπ/σης

Χρήστος Ντόνας
Κώστας Πάλλας
Αγγελική Ταγκάλου